

**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫГ ХӨХИҮЛЭН ДЭМЖИХ,
ХАРИЛЦАН ХАМГААЛАХ ТУХАЙ МОНГОЛ
УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР, БҮГД НАЙРАМДАХ
ЧЕХ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР ХООРОНДЫН
ХЭЛЭЛЦЭЭР**

Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Чех Улсын Засгийн газар
(цаашид “Хэлэлцэн тохирогч Талууд” гэх),

хоёр улсын эрх ашгийн тусын тулд эдийн засгийн хамтын ажиллагааг
хөгжүүлэхийг хүсч,

нэг Улсын хөрөнгө оруулагчаас нөгөө Улсын нутаг дэвсгэрт хөрөнгө оруулах
таатай нөхцлийг бий болгож бататгахыг эрмэлзэн,

энэхүү Хэлэлцээрийн дагуу хөрөнгө оруулалтыг хөхиүлэн дэмжих, харилцан
хамгаалах нь энэ салбар дахь ажил хэргийн санаачилгыг өрнүүлэхэд түлхэц
болно гэдгийг зөвшөөрч,

дараах зүйлийг хэлэлцэн тохиров. Үүнд:

Нэгдүгээр зүйл

Тодорхойлолт

Энэхүү Хэлэлцээрийн зорилгод:

1. “Хөрөнгө оруулалт” гэдэгт Хэлэлцэн тохирогч нэг Талын хөрөнгө
оруулагчаас Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэрт хууль тогтоомжийн
нь дагуу эдийн засгийн үйл ажиллагаатай холбогдуулан оруулсан эд хөрөнгийн
дараах төрөл багтах бөгөөд гэхдээ эдгээрээр хязгаарлагдахгүй. Үүнд:

а) хөдлөх ба үл хөдлөх эд хөрөнгө болон үл хөдлөх эд хөрөнгийн барьцаа, эд
хөрөнгө саатуулан барих эрх, тэдгээртэй адилтгах эд хөрөнгийн аливаа in rem
эрх.

- б) компанийн хувьцаа, бонд болон компанид оролцох аливаа бусад хэлбэр,
- в) мөнгөн төлбөрийн нэхэмжлэл эсхүл хөрөнгө оруулалттай холбогдсон санхүүгийн үнэ цэнэ бүхий хэлцлийг хэрэгжүүлэхийг шаардах нэхэмжлэл,
- г) зохиогчийн эрх, барааны тэмдэг, патент, үйлдвэрлэлийн дизайн, техникийн ажиллабар, ноу-хау, худалдааны нууц, фирмийн нэр, бизнесийн нэр хүнд зэрэг хөрөнгө оруулалттай холбогдсон оюуны өмчийн эрх,
- д) хууль болон гэрээний дагуу эдлэх аливаа эрх, зохих ёсоор олгогдсон лиценз, зөвшөөрөл түүний дотор байгалийн баялгийг эрж хайх, олборлох, нөхөн төлжүүлэх, ашиглах концесс.

Эд хөрөнгийн оруулсан хэлбэрийг өөрчлөх нь түүний хөрөнгө оруулалт хэвээр үлдэх чанарыг үл хөндөнө.

2. “Хөрөнгө оруулагч” гэж Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэрт хөрөнгө оруулж буй хувь буюу хуулийн этгээдийг хэлнэ.

а) “Хувь этгээд” гэж Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын хуулийн дагуу иргэн нь болох хувь хүнийг хэлнэ.

б) “Хуулийн этгээд” гэж Хэлэлцэн тохирогч аль ч Талын тухайд, түүний хуулийн дагуу байгуулагдаж хүлээн зөвшөөрөгдсөн, хэлэлцэн тохирогч аль нэг талын нутаг дэвсгэрт байнгын байрлалтай аливаа нэгжийг хэлнэ.

3. “Орлого” гэж хөрөнгө оруулалтын үр дүнд олдсон орлого, үүний дотор ашиг, зээлийн хүү, хөрөнгийн орлого хийгээд хувьцаанд ногдох ашиг, ногдол хувь, роялти, төлбөрт үйлчилгээний хөлсийг хэлэх бөгөөд гэхдээ зөвхөн тэдгээрээр үл хязгаарлагдана.

4. “Нутаг дэвсгэр” гэж холбогдох хуулинд нь нутаг дэвсгэр нь гэж заагдсан, түүний дээр олон улсын эрх зүйн дагуу тусгаар тогтнол, бүрэн эрх, хуулийн эрх мэдлээ хэрэгжүүлж буй Монгол Улсын нутаг дэвсгэр болон Бүгд Найрамдах Чех Улсын нутаг дэвсгэрийг хэлнэ.

Хоёрдугаар зүйл

Хөрөнгө оруулалтыг хөхиүлэн дэмжих, хамгаалах

1. Хэлэлцэн тохирогч Тал тус бүр Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хөрөнгө оруулагчаас өөрийн нутаг дэвсгэрт хөрөнгө оруулалт хийхийг хөхиүлэн дэмжиж, таатай нөхцөл бүрдүүлэх бөгөөд ийнхүү хөрөнгө оруулахыг өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу зөвшөөрнө.

2. Хэлэлцэн тохирогч Тал тус бүр Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хөрөнгө оруулалтад ямагт эрх тэгш, шударгаар хандах бөгөөд түүнийг хамгаалж, аюулгүй байдлыг нь хангана.

Гуравдугаар зүйл

Үндэсний болон үндэстний нэн таатай нөхцөл олгох

1. Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хөрөнгө оруулагчаас нутаг дэвсгэрт нь оруулсан хөрөнгө оруулалт болон түүний орлогод Хэлэлцэн тохирогч Талууд шударга, эрх тэгш хандах бөгөөд өөрийн хөрөнгө оруулагчийн хөрөнгө оруулалт, орлого болон эсхүл аливаа гуравдагч улсын хөрөнгө оруулалт, орлогод олгодгоос дутуугүй таатай нөхцөл олгоно.

2. Хэлэлцэн тохирогч Тал тус бүр өөрийн нутаг дэвсгэрт Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хөрөнгө оруулагчдаас хөрөнгөө удирдан захирах, хэвийн ажиллагаатай байлгах, ашиглах, эзэмших, захиран зарцуулахад шударга, эрх тэгшээр хандаж, тэдэнд өөрийн болон аливаа гуравдагч улсын хөрөнгө оруулагчдад олгодгоос дутуугүй таатай нөхцөл олгоно.

3. Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Тал дор дурдсан нөхцөл байдлын улмаас өөр улсын хөрөнгө оруулагчид олгож буй аливаа нөхцөл, хөнгөлөлт, давуу эрхийг Хэлэлцэн тохирогч нөгөө талын хөрөнгө оруулагчид нэгэн адил олгох үүрэгтэй мэтээр энэ зүйлийн 1,2 дахь хэсгийн заалтуудыг тайлбарлахгүй байвал зохино.

а) Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Тал гишүүн нь байгаа эсхүл цаашид гишүүн нь болж болох гаалийн аливаа холбоо эсхүл худалдааны чөлөөт бүс, валютын холбоо, эсхүл тэдгээртэй адилтгаж болох олон улсын гэрээ, бүсийн хамтын ажиллагааны бусад хэлбэрийн улмаас,

б) бүхэлдээ эсхүл гол төлөв татварын асуудалтай холбогдох олон улсын аливаа гэрээ эсхүл тохиролцооны улмаас.

Дөрөвдүгээр зүйл

Хохирлыг нөхөн төлөх

1. Хэлэлцэн тохирогч нэг Талын нутаг дэвсгэрт гарсан дайн эсхүл аливаа зэвсэгт мөргөлдөөн, хувьсгал, үймээн самуун эсхүл үндэсний онц байдал тогтоосны улмаас Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын хөрөнгө оруулагчийн хөрөнгө оруулалтад хохирол учирвал, хөрөнгийг буцаан олгох, хохирлыг өөр арга хэлбэрээр барагдуулах, хохирлыг нөхөн төлөх асуудлын хувьд Хэлэлцэн тохирогч Тал өөрийн хөрөнгө оруулагч болон аливаа гуравдагч улсын хөрөнгө оруулагчдад олгодгоос дутуугүй таатай нөхцөл олгоно.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтыг хөндөхгүйгээр энэ хэсэгт заасан дор дурдсан аль нэг үйл явдлын улмаас Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын нутаг дэвсгэрт Хэлэлцэн тохирогч нөгөө талын хөрөнгө оруулагчийн хөрөнгө оруулалтад хохирол учирсан бол албадан хураан авсан эсхүл устгасан өмч хөрөнгөтэй дүйхүйц хохирлыг шударгаар, бүрэн нөхөн төлөх ёстой.

а) хөрөнгийг хүчээр эсхүл эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр албадан хураан авсан бол,

б) дайны үйл ажиллагааны улмаас бус эсхүл нөхцөл байдал чингэхийг шаардаагүй байхад хөрөнгийг хүчээр эсхүл эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр устгасан бол.

Дээрхээс үүдэн гарсан нөхөн төлбөрийг чөлөөтэй хөрвөх валютаар, нэн даруй шилжүүлнэ.

Тавдугаар зүйл

Хураан авах

1. Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын хөрөнгө оруулагчийн хөрөнгө оруулалтын нийтийн ашиг сонирхлыг хангахаас бусад тохиолдолд Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэрт нийгэмчлэх, хураан авах эсхүл тэдгээртэй адил үр дагавар бүхий арга хэмжээ цаашид “хураан авах” гэх\ -нд өртүүлэхгүй. Хураан авах үйл явц хуулийн дагуу, ялгаварлан гадуурхахгүй байх зарчмын үндсэн дээр явагдах бөгөөд хохирлыг нэн даруй шударгаар, үр ашигтайгаар нөхөн төлөх ёстой. Уг нөхөн төлбөрийн хэмжээ нь хураан авсан тухай эсхүл хураан авах гэж байгаа тухай нийтэд мэдэгдэхээс өмнөхөн үеийн хураасан хөрөнгийн зах зээлийн

үнэтэй дүйж байх бөгөөд түүнд хураан авсан өдрөөс хойших хүүг оролцуулан тооцно. Нөхөн төлбөрийг үр ашигтайгаар, нэн даруй, чөлөөтэй хөрвөх валютаар шилжүүлнэ.

2. Хөрөнгөө хураалгасан хөрөнгө оруулагч нь хураан авсан Хэлэлцэн тохирогч Талын хуулийн дагуу тухайн талын шүүх буюу бие даасан бусад байгууллагаар өөрийн асуудлыг болон өөрийн хөрөнгө оруулалтын үнэлгээг энэ зүйлд дурдсан зарчмын дагуу нэн даруй хянуулах эрхтэй.

Зургадугаар зүйл

Шилжүүлэг хийх

1. Хэлэлцэн тохирогч Талууд хөрөнгө оруулалттай холбогдсон төлбөр, орлогыг шилжүүлэх баталгааг хангана. Шилжүүлгийг чөлөөтэй хөрвөх валютаар, ямар нэг хязгаарлалгүйгээр, зүй бусын сааталгүйгээр гүйцэтгэнэ. Ийм шилжүүлэгт дараахь зүйл багтах боловч эдгээрээр хязгаарлагдахгүй.

а) хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх, хэвийн ажиллагаатай байлгахад шаардлагатай хөрөнгө, нэмэгдэл сан,

б) ашиг, хүү, ногдол ашиг болон гүйлгээний бусад орлого,

в) зээлийн төлбөрийн сан,

г) роялти эсхүл хураамж,

д) хөрөнгө оруулалтыг борлуулсан эсхүл татан буулгаснаас олсон орлого,

е) Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын нутаг дэвсгэрт оруулсан хөрөнгө оруулалттай холбогдон хилийн чанадаас ирж ажиллаж буй хувь этгээдийн цалин хөлс.

2. Энэхүү Хэлэлцээрийн зорилгод хэрэв өөрөөр тохироогүй бол солилцооны ханш гэж тухайн шилжүүлэг хийх өдөр хэрэглэж буй ердийн арилжааны ханшийг хэлнэ.

3. Энэ зүйлийн нэг дэх хэсгийн заалт ёсоор шилжүүлэг хийхэд шаардагдах ердийн хугацаанд хийгдсэн шилжүүлгийг “зүй бусын сааталгүй” гэж үзнэ. Энэ хугацаа нь ямар ч тохиолдолд 3 сараас хэтрэхгүй байна.

Долдугаар зүйл

Эрх, үүрэг шилжүүлэх

1. Хэрэв хэлэлцэн тохирогч аль нэг Тал эсхүл түүний томилсон төлөөний агентлаг нь Хэлэлцэн тохирогч нөгөө талын нутаг дэвсгэр дэх хөрөнгө оруулалтын хувьд олгосон баталгааныхаа дагуу өөрийн хөрөнгө оруулагчид төлбөр хийх нөхцөлд нутаг дэвсгэрт нь хөрөнгө оруулалт хийгдсэн Хэлэлцэн тохирогч тал:

а) Хөрөнгө оруулагч нь өөрийн аливаа эрх эсхүл гомдлын шаардлага, нэхэмжлэл гаргах эрхээ өөрийн хууль тогтоомж эсхүл өөрийн улсад хийгдсэн

хууль зүйн хэлцлийн дагуу өөрийн улсын хэлэлцэн тохирогч тал эсхүл түүний томилсон төлөөний агентлагт шилжүүлснийг, мөн

б) Эрх, үүрэг ийнхүү шилжсэний дагуу хөрөнгө оруулагчийн Хэлэлцэн тохирогч Тал эсхүл түүний томилсон төлөөний агентлаг тухайн хөрөнгө оруулагчийн эрхийг хэрэгжүүлж, хөрөнгө оруулалттай холбогдсон гомдлын шаардлага, нэхэмжлэлийг хангуулах эрхтэй болохыг

тус тус хүлээн зөвшөөрнө.

2. Шилжсэн эрх, гомдлын шаардлага нь өмнөх хөрөнгө оруулагчийн эрх, гомдлын шаардлагаас илүүгүй байна.

Наймдугаар зүйл

Хэлэлцэн тохирогч нэг Тал болон Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хөрөнгө оруулагчийн хооронд хөрөнгө оруулалтын талаар үүссэн маргааныг шийдвэрлэх

1. Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Тал болон Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хөрөнгө оруулагчийн хооронд Хэлэлцэн тохирогч тухайн Талын нутаг дэвсгэрт оруулсан хөрөнгө оруулалттай холбогдон үүссэн аливаа маргааныг маргаанд оролцогч талууд хэлэлцээний замаар шийдвэрлэнэ.

2. Хэлэлцэн тохирогч аль нэг тал болон Хэлэлцэн тохирогч нөгөө талын хөрөнгө оруулагчийн хооронд аливаа маргааныг хэлэлцээний замаар 6 сарын дотор шийдвэрлэж чадаагүй бол хөрөнгө оруулагч тухайн маргааныг дор дурдсаны аль нэг аргаар шийдвэрлүүлэхээр шилжүүлэх эрхтэй.

а) Улс болон бусад улсын иргэдийн хооронд хөрөнгө оруулалтын талаар үүссэн маргааныг шийдвэрлэх тухай 1965 оны 3 дугаар сарын 18-ны өдөр Вашингтон хотноо гарын үсэг зурахад нээлттэй болсон Конвенцийн дагуу байгуулагдсан Хөрөнгө оруулалтын талаарх маргааныг шийдвэрлэх олон улсын Төвд шилжүүлэх, энэ тохиолдолд Хэлэлцэн тохирогч талууд дээрх Конвенцид нэгдэн орсон байх шаарлагатай, эсхүл

б) НҮБ-ын Олон улсын худалдааны эрх зүйн комиссын шүүхийн дүрмийн дагуу байгуулагдсан арбитрын эсхүл олон улсын арбитрын тусгай шүүхэд шилжүүлэх. Маргаанд оролцогч талууд арбитрын шүүхийн дүрэмд бичгээр тохиролцох замаар нэмэлт өөрчлөлт оруулж болно. Шүүхийн шийдвэр эцсийн байх бөгөөд маргаанд оролцогч талууд түүнийг заавал биелүүлэх үүрэгтэй.

Есдүгээр зүйл

Хэлэлцэн тохирогч Талуудын хоорондын маргааныг шийдвэрлэх

1. Энэхүү Хэлэлцээрийг тайлбарлах, хэрэглэхтэй холбогдон Хэлэлцэн тохирогч Талуудын хооронд гарсан маргааныг аль болох зөвлөлдөөний буюу хэлэлцээний замаар шийдвэрлэж байна.
2. Хэрэв Хэлэлцэн тохирогч Талуудын хоорондын маргааныг ийм аргаар 6 сарын дотор шийдвэрлэж чадахгүй бол Хэлэлцэн тохирогч Талуудын аль нэгийн хүсэлтээр маргааныг энэ зүйлийн заалтын дагуу арбитрын шүүхэд шилжүүлнэ.
3. Арбитрын шүүхийг маргаан тус бүрийн хувьд дор дурдсан журмаар байгуулна. Маргааныг арбитрын журмаар шийдвэрлэх тухай хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш 2 сарын дотор Хэлэлцэн тохирогч Тал тус бүр шүүхийн нэг нэг гишүүнийг томилно. Эдгээр хоёр гишүүн нь аль нэг гуравдагч улсын иргэнийг сонгон авч, Хэлэлцэн тохирогч хоёр Талын зөвшөөрснөөр түүнийг Шүүхийн дарга цаашид “Дарга” гэх -аар томилно. Шүүхийн даргыг шүүхийн бусад гишүүн томилогдсон өдрөөс хойш 3 сарын дотор томилох ёстой.
4. Энэ зүйлийн 3-т дурдсан хугацааны дотор зохих томилолтуудыг хийгээгүй бол шүүхийн гишүүнийг томилуулахаар Олон улсын шүүхийн даргад хүсэлт тавьж болно. Олон улсын шүүхийн дарга Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын иргэн байх, эсхүл энэ үүргийг гүйцэтгэх боломжгүй бол зохих хүмүүсийг томилуулахаар Олон улсын шүүхийн дэд даргыг урина. Хэрэв дэд дарга мөн адил Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын иргэн байх, эсхүл дээрх үүргийг гүйцэтгэх боломжгүй бол Олон улсын шүүхийн удаах албан тушаалтныг зохих хүмүүсийг томилуулахаар урих бөгөөд тэр нь хэлэлцэн тохирогч аль ч талын иргэн бус байвал зохино.
5. Арбитрын шүүх шийдвэрээ олонхийн саналаар гаргана. Энэ шийдвэрийг заавал биелүүлэх ёстой. Хэлэлцэн тохирогч Тал тус бүр шүүхийн өөрийн гишүүний болон шүүхийн үйл ажиллагаанд өөрийгөө төлөөлүүлсний зардлыг хариуцах бөгөөд Даргын зардал болон бусад үлдсэн зардлыг Хэлэлцэн тохирогч Талууд тэнцүү хэмжээгээр хариуцна. Шүүх үйл ажиллагааныхаа дэгийг өөрөө тогтооно.

Аравдугаар зүйл

Бусад журмыг хэрэглэх, тусгай үүрэг

1. Ямар нэгэн асуудал энэхүү Хэлэлцээр болон Хэлэлцэн тохирогч Талуудын тохиролцсон олон улсын бусад гэрээгээр нэгэн адил зохицуулагдаж байвал, Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Тал эсхүл түүний хөрөнгө оруулагч Хэлэлцэн

тохирогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэрт хөрөнгө оруулалт эзэмшихдээ аль илүү таатай нөхцөл эзэмшихэд нь энэхүү Хэлэлцээрийн аль ч заалт саад болохгүй.

2. Хэрэв Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Тал өөрийн хууль тогтоомж эсхүл гэрээгээр хүлээсэн тусгай үүргийн дагуу Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хөрөнгө оруулагчид олгож байгаа таатай нөхцөл нь энэхүү Хэлэлцээрээр олгож байгаагаас илүү таатай бол тухайн хөрөнгө оруулагчид тэр илүү таатайг нь олгоно.

Арваннэгдүгээр зүйл

Хэлэлцээрийг хэрэглэх хүрээ

Энэхүү Хэлэлцээрийн заалтуудыг Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын хөрөнгө оруулагчаас Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэрт цаашид оруулах хөрөнгө оруулалт, түүнчлэн энэ Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болох үед Хэлэлцэн Тохирогч Талуудын хуулийн дагуу нэгэнт оруулаад байгаа хөрөнгө оруулалтын хувьд мөрдөнө. Гэхдээ энэхүү Хэлэлцээрийн заалтуудыг түүнийг хүчинтэй болохоос өмнө үүссэн буюу нэгэнт хэлэлцэн шийдвэрлэгдсэн маргааны хувьд хэрэглэхгүй.

Арван хоёрдугаар зүйл

Хүчин төгөлдөр болох, хүчинтэй байх хугацаа, хүчингүй болгох

1. Хэлэлцэн тохирогч Тал тус бүр энэхүү Хэлэлцээрийг хүчин төгөлдөр болгох талаар дотоодынхоо хууль тогтоомжийн шаардлагыг биелүүлсэн тухай харилцан мэдээлнэ. Энэхүү Хэлэлцээр нь хоёрдох мэдэгдлийг аль нэг Тал хүлээн авсан өдрөөс хүчин төгөлдөр болно.

2. Энэхүү Хэлэлцээр нь 10 жилийн хугацаанд хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө. Түүнээс цааших хугацаанд Хэлэлцэн тохирогч Талуудын аль нэг нь түүнийг цуцлах тухай бичгээр мэдэгдсэнээс хойш 12 сарын хугацаа өнгөрөх хүртэл хүчин төгөлдөр хэвээр мөрдөгдөнө.

3. Энэхүү Хэлэлцээрийг цуцлахаас өмнө оруулсан хөрөнгө оруулалтын хувьд уг Хэлэлцээрийн заалтууд нь түүний цуцлагдсанаас хойш 10 жилийн хугацаанд мөрдөгдөнө.

Энэхүү Хэлэлцээрийг Улаанбаатар хотноо 1998 оны хоёрдугаар сарын 13-ны өдөр монгол, чех, англи хэлээр тус бүр хоёр эх хувь үйлдсэн бөгөөд эх бичвэрүүд нь адил хүчинтэй байна. Тайлбарлахад зөрүү гарвал англи хэлээрх эх бичвэрийг баримтална.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН
ГАЗРЫГ ТӨЛӨӨЛЖ

БҮГД НАЙРАМДАХ ЧЕХ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗРЫГ ТӨЛӨӨЛЖ

ЦАХИМ АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ

ГАРГААД, ХАРИЛЦААНЫ ТӨВ АРХИВ